

ТРАНЗИЦИЈА ДЕЦЕ ИЗ ВРТИЋА У ОСНОВНУ ШКОЛУ

НАСТАВАК РАЗВИЈАЊА МЕЂУРЕГИОНАЛНЕ САРАДЊЕ
ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА СА ТЕРИТОРИЈА АП
ВОЈВОДИНЕ И РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Аутономне Покрајине Војводине
Фонд за пружање помоћи избеглим,
прогнаним и расељеним лицима

Предшколска Установа
"Радосно детињство"
Нови Сад

УМРЕЖИ СЕ

Удружење „Удружење Умрежи се“ је аутор и креатор онлајн платформе „Умрежи се“ (www.umrezise.org.rs).

Платформа „Умрежи се“ је интернет платформа осмишљена тако да буде агенс сарадње, комуникације и добре праксе у заједници стручњака, а која истовремено обезбеђује ресурсе за јачање компетенција свих актера запослених у предшколским установама. Она омогућава континуирано и ефикасно умрежавање, комуникацију и размену искустава међу учесницима. Развијала се уз подршку Удружења васпитача Новог Сада, ПУ „Радосно детињство» Нови Сад и града Новог Сада. Поред практичара запослених у предшколству, платформу користе и студенти, будући васпитачи.

О ПРОЈЕКТУ

Пројекат „Наставак развијања међурегионалне сарадње предшколских установа са територија АП Војводине и Републике Српске“, резултат је потребе да се настави ефикасна размена искустава и добре праксе на националном и регионалном нивоу.

Циљ пројекта јесте да се кроз мултикултуралну сарадњу и коришћење онлајн приручника омогући трансфер знања и искустава примене различитих модела транзиције деце из вртића у основну школу код нас и у региону.

Ова публикација има за циљ међусобно унапређење знања и праксе, критичко сагледавање досадашње праксе у Републици Србији и Републици Српској и прилика да се кроз понуђене садржаје унапређују модели рада.

ТРАНЗИЦИЈА ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА – ШКОЛА

ТАТЈАНА ОГРИЗОВИЋ МАЛЕШЕВИЋ, ПЕДАГОШКИЊА У ПРЕДШКОЛСКОЈ
УСТАНОВИ “РАДОСНО ДЕТИЊСТВО” НОВИ САД

Транзиција је процес који се понавља више пута у животу.

Када се планира прелазак у неко ново окружење транзиција подразумева одређени след корака за увођење новог облика подршке или новог облика рада у који се укључују дете и породица, као и други актери овог процеса.

У том процесу важно је да се припреми, не само дете и породица, већ и нова средина која прихвата дете и породицу.

Период транзиције је веома осетљив, па се због тога креирањем јасних планова обезбеђује континуитет подршке и услови у којима ће се дете развијати и учити.

Систем предшколског васпитања и образовања је од пресудног значаја за свеобухватан раст, развој и формирање личности, уз позитивне социо - емоционалне ефекте на друштво у целини.

Да би се обезбедио континуитет школовања, осигурао квалитет образовања, његова правичност и доступност, потребно је да се унапреди, систематизује и формализује сарадња предшколских установа и основних школа.

Како би се обезбедила што лакша транзиција из вртића у први разред, неопходно је ангажовање запослених у предшколским установама, основним школама, као и укљученост родитеља.

План преласка детета из вртића у основну школу је механизам подршке детету при преласку на следећи ниво образовања. Траје од самог рођења детета, али ефективно траје неколико месеци пре поласка детета у школу, односно година пред поласка у школу.

Стратегију преласка детета из вртића у школу развијали смо у три аспекта са истим циљем.

Један је усмерен на припрему и помоћ породици, како би једностаније дете прихватило транзицију.

Други је организација вртића који у свој план рада укључује транзицију детета, а трећи потиче из школе која би требала бити одгоорна и прикладна за широку палету развојних нивоа, околности и искушења, као и потреба деце које они доносе у школу.

Сарадња васпитно образовних установа осигурава континуитет, олакшава прелазак детета у следећи ниво образовања.

Повезивањем предшколског и основношколског образовања омогућили смо:

- Успостављање партнерства ради добробити детета
- Усклађеност курикулума вртића и основне школе, континуитет процеса, циљева, начела, метода рада и очекиваних исхода
- Усклађивање иницијалног образовања и професионалног усавршавања кадра
- Сензибилисање кадра за приватање новина у раду
- Упознавање, разумевање, прихватање кадра основних школа са поставкама раног предшколског учења деце и обратно
- Подстицање отворености и међусобне сарадње у пракси

Када су у питању конкретне активности, период преласка из вртића у основну школу подразумева време од неколико месеци пре и неколико месеци након уписа у први разред.

Најинтензивније активности су се одвијале од октобра до априла месеца, али је подржавање деце и породице нужно до самог почетка године пред полазак у школу и током првог полугодишта првог разреда основне школе.

Васпитачи, наставници разредне наставе и стручни сарадници су на састанцима размењивали искуства о методама, облицима рада, дидактичким средствима и о предузетим прилагођавањима на основу стеченог искуства у пружању подршке деци, родитељима и наставницима предметне наставе током транзиционог периода.

Породица је била активни учесник транзиције јер не смемо заборавити да се и родитељи и остали чланови породице припремају за транзицију, обзиром да је и за њих то велика промена.

Активности смо припремали на неколико нивоа:

1. Промотивно - информативне активности
2. Сарадња вртић - школа
3. Активности са и за родитеље

Пре свега родитељи треба да се упознају са следећим: процедура уписа детета, потребна документација, сарадња са здравственим установама, припадност школи, место становања, упознавање са концептом првог разреда, наставним планом, циљевима, активностима, очекиваним исходима, методама рада, припрема детета за транзицију код куће, потребне информације о детету које размењују васпитачи, стручни сарадници и наставници разредне наставе и то у виду портфолиа детета, усменим консултацијама. Препоручљиво је и укључивање и консултовање са ресурсним центрима, центрима за децу са сметњама у развоју, комисијама за усмеравање уколико је реч о детету са сметњом у развоју.

Васпитачи и стручни сарадници предшколске установе познају дете, имају искуство у раду, знају које су информације потребне школи и стога смо:

- Организовали заједнички састанак основне школе, предшколске установе и родитеља, са циљем да разменимо информације које доприносе очувању континуитета метода и облика рада, квалитета интеракције и информације о захтевима које се постављају пред дете између два нивоа образовања
- Преузимање портфолиа креираног у вртићу, као и педагошког профила деце са сметњама у развоју
- Успостављање сарадње са ресурсним центром за децу са сметњама у развоју.

Васпитачи и стручни сарадници предшколске установе познају дете, имају искуство у раду, знају које су информације потребне школи и стога смо:

- Организовали заједнички састанак основне школе, предшколске установе и родитеља, са циљем да разменимо информације које доприносе очувању континуитета метода и облика рада, квалитета интеракције и информације о захтевима које се постављају пред дете између два нивоа образовања
- Преузимање портфолиа креираног у вртићу, као и педагошког профила деце са сметњама у развоју
- Успостављање сарадње са ресурсним центром за децу са смењама у развоју.

Када је у питању школа, припрема се састојала у следећем:

- Планирање и организовање стручног усавршавања особља школе да би одговорили на потребе нове генерације ученика
- Објективно разматрање препрека које спречавају да наставне активности у школи буду доступне свој деци
- Планирање разноврсних облика прилагођавања за свако дете

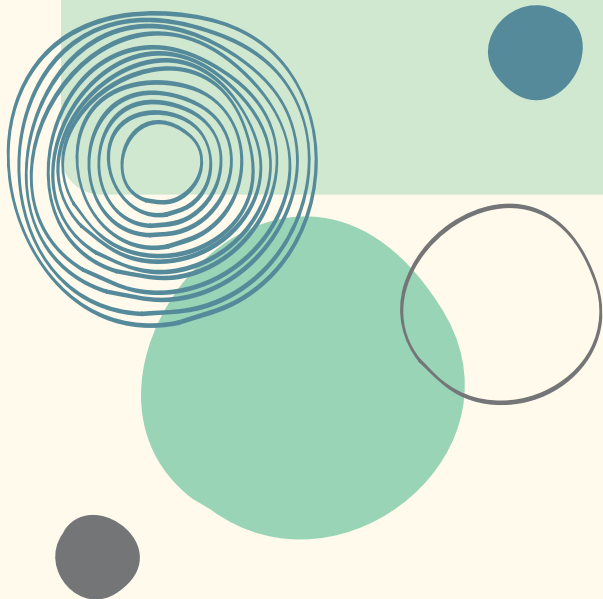
Када су у питању деца, од њих се очекује да имају одређена знања, развијене навике да могу самостално да брину о себи, да умеју да остваре контакт са вршњацима и одраслима, да могу да одложе потребе на неко време, да могу да разумеју захтеве упућене групи, да могу да се носе са успехом и неуспехом, да имају развијен појам о себи.

За те прве кораке важно је дете и припремити на неколико начина које смо у склопу припреме за транзицију радили током године:

- Васпитачи током боравка у групи примењују играње школе, привикавање на правила, радне навике, осамостаљивање. Слична припрема се ради и у кућним условима.
- Реализовали радионице које имају за циљ развијање толеранције, пажње, меморије, перцепције, концентрације, радионице на тему асертивности, комуникације, самопоуздања, као и на тему будући учитељи, другови, правила и очекивања, пут од куће до школе, рутине, ритуали
- Посета вртића школи са циљем упознавања и прилагођавања на нови простор и први корак у превазилажењу те врсте баријере. Осим класичних посета препоручљиво је организовати дружења школске и предшколске деце, заједничке изложбе, приредбе, спортске активности, игре, библиотеке...

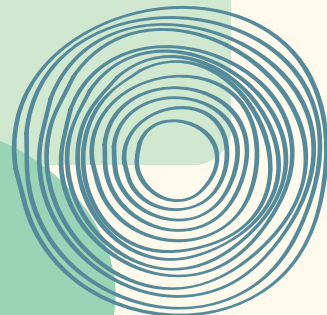
Подршка породици се састојала у следећим активностима:

- Почетком године саставили смо упитник за родитеље све деце. Питања су се односила на нејасноће, страхове и дилеме које се односе на транзицију. Затим смо планирали и реализовали родитељске састанке и радионице за родитеље. На родитељским састанцима присуствовали су сви чланови стручног тима за транзицију предшколске установе и школе. Родитељски састанак се састојао у одговарању на недомице које постоје код родитеља
- Реализовали смо 4 радионице током школске године које помажу родитељима да боље разумеју дечје потребе и осећања, упознали смо родитеље са темама: Типови родитељства, Мотивација за школу, Формирање радних навика..

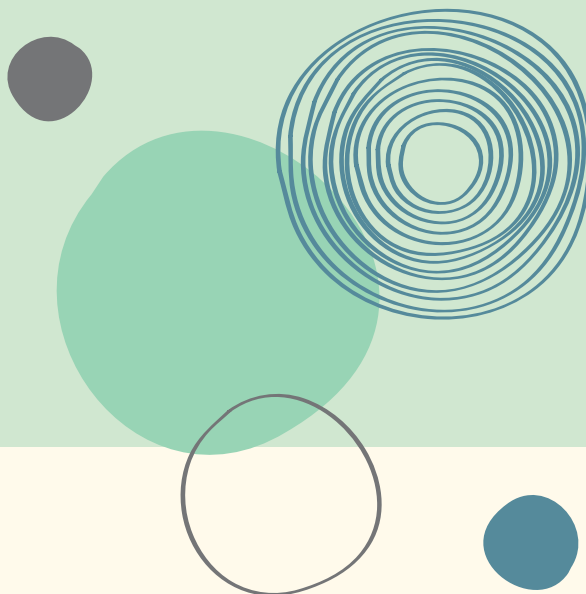

За крај неколико сугестија за родитеље:

- Пожељно је да у процесу транзиције одведете дете да види школу, да му пренесите позитиван став о школи као месту где ће много научити, стећи нове другаре и радити занимљиве ствари
- Помоћи детету да развије радне навике, припремити простор за учење уз минималну дозу садржаја која ће му одвлачити пажњу
- Омогућите детету да учествује у одабиру и куповини и заједно са вама припреми неопходан прибор и одећу за школу
- Објасните детету да је учитељ и остали одрасли ту да му помогну и да их у сваком тренутку може питати за помоћ
- Показати детету где се налазе учионице, кухиња, продужени боравак и остале просторије школе
- Покажите детету место где ћете га чекати сваки дан после школе
- Објасните му основна школска правила и зашто су она важна, објасните му шта може да очекује, укључујући дневну рутину, учитељицу, нове пријатеље и активности
- На време припремите одећу, посуду за ужину и остало
- Изаберите заједно удобну школску торбу
- Пре поласка у школу можете организовати дружење са другом децом истог узраста, детету ће бити лакше ако упозна још неко дете које ће сретати у школи
- Дајте му пуно подршке, љубави, будите расположени јер му тако шаљете поруку да је школа узбудљива и забавна
- Читајте са дететом дечје књиге о поласку у школу. Док читате причајте са дететом шта осећа... Читајте различите сликовнице, књиге, тако унапређујете језичке вештине, подстичете размишљање и разумевање

- Развијајте нове рутине... Помоћ детету да се навикне на нове рутине може олакшати прелаз у школу. Почните са устајањем и одласком на спавање у исто време, као што ће бити током школске године. Припремите јутарњу рутину која укључује облачење, доручак и спремање торбе
- Подстичите самосталност, охрабрите дете да буде самостално у обављању свакодневних активности: облачење, коришћење тоалета, прање руку, обување...
- Разговарајте о емоцијама, како се осећа, покажите му да су све емоције нормалне и да је у реду разговарати о њима
- И даље што више времена проводите на отвореном простору јер деца имају природну потребу за кретањем и истраживањем
- Колико ће неком детету требати времена да се адаптира на полазак у школу зависи од самог детета, али и од подршке коју му пружате. Хвалите његове способности подстичите их позитивним порукама, имајте разумевања ако нешто не може, пружите му подршку када је тражи и не заборавите да уживате, јер ваше дете једном у животу полази у први разред.

Umreži Se

СОЦИО-ЕМОЦИОНАЛНА СПРЕМНОСТ ДЕТЕТА ПРИЛИКОМ ПОЛАСКА У ПРВИ РАЗРЕД

ДУЊА СКОРИЋ, ПСИХОЛОШКИЊА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ "РАДОСНО
ДЕТИЊСТВО" НОВИ САД

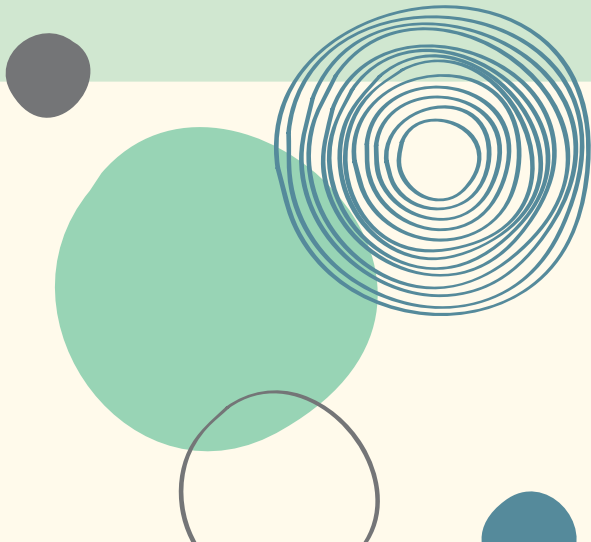
Период транзиције, односно прелазак детета из вртића у школу је посебно осетљив период и за дете и за породицу, рефлектује се и на дететово функционисање, али и на опште породично функционисање. У овом осетљивом периоду постављају се темељи нове породичне динамике и мења се перспектива односа на релацији дете – родитељ. Када дете пође у први разред биће у ситуацији да се носи са снажним емоцијама и да стиче нове вештине за учење. Квалитет породичног окружења и искуства која дете носи из породице темељ су емотивне стабилности и зрелости детета.

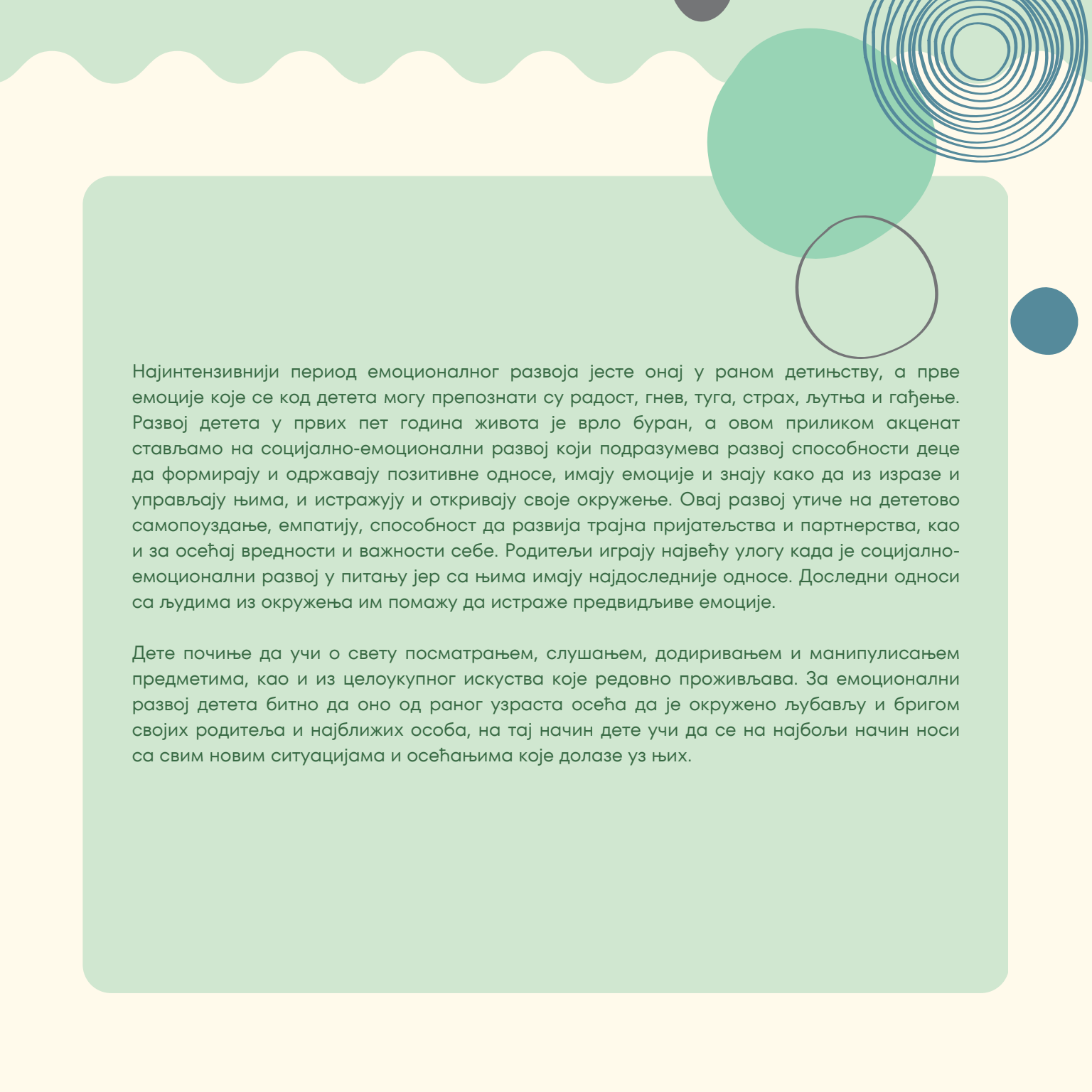
Све чешће се сусрећемо са различитим тумачењима шта значи спремност детета за полазак у школу. Са једне стране родитељи стављају акценат на академска постигнућа, вештине и знања, са друге стране стручњаци запослени у образовању наглашавају социо – емоционалну стабилност и опште способности детета. На жалост многа деца школског узраста немају довољно искуства и капацитета да се суоче са првим проблемима који могу да се јаве приликом поласка у први разред. Као последица недовољне социјалне и емоционалне зрелости може да дође до губитка самопоуздања, те да се манифестују понашања као што су незадовољство, туга или бес.

Емоционална зрелост подразумева одређени ниво самоконтроле и самосталности. У школи су деца често први пут у животу изложена оцењивању и критикама, позитивним и негативним, те је потребно да буду способна и спремна да прихвате нови систем вредновања, и да прихвате и позитивне и негативне оцене.

Социјална зрелост је уско повезана са емоционалном зрелошћу и важна је за свако дете јер поласком у школу морају да поштују одређена правила и норме понашања. У школи дете у комуникацији са другом децом мора само да се избори за свој положај, и то вештином комуникације са вршњацима.

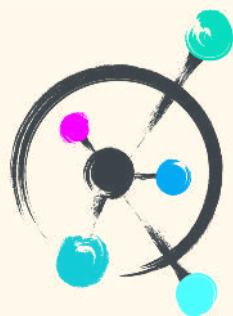
Најинтензивнији период емоционалног развоја јесте онај у раном детињству, а прве емоције које се код детета могу препознати су радост, гнев, туга, страх, љутња и гађење. Развој детета у првих пет година живота је врло буран, а овом приликом акценат стављамо на социјално-емоционални развој који подразумева развој способности деце да формирају и одржавају позитивне односе, имају емоције и знају како да их изразе и управљају њима, и истражују и откривају своје окружење. Овај развој утиче на дететово самопоуздање, емпатију, способност да развија трајна пријатељства и партнерства, као и за осећај вредности и важности себе. Родитељи играју највећу улогу када је социјално-емоционални развој у питању јер са њима имају најдоследније односе. Доследни односи са људима из окружења им помажу да истраже предвидљиве емоције.

Дете почиње да учи о свету посматрањем, слушањем, додиривањем и манипулисањем предметима, као и из целокупног искуства које редовно проживљава. За емоционални развој детета битно да оно од раног узраста осећа да је окружено љубављу и бригом својих родитеља и најближих особа, на тај начин дете учи да се на најбољи начин носи са свим новим ситуацијама и осећањима које долазе уз њих.

Како помоћи детету да стекне социјалне вештине и буде емотивно зрело за полазак у школу? Разговор са дететом о његовим осећањима је од великог значаја. Кроз разговор, препознавање и именовање осећања дете за почетак развија емоционални речник са пуно речи којима описује емоционална стања која доживи. Ови разговори треба да послуже да дете разуме да су сва осећања у реду. Када је дете у прилици да опише властита осећања, оно заправо учи да разуме шта осећа. Вештина емотивног изражавања је у директној вези са квалитетом вршњачких односа.

Са децом школског узраста треба радити на развијању емоционалне и социјалне зрелости јер ће им те вештине које развију у детињству користити за цео живот. Потребно је развијати самопоуздање, учити децу да знају како да реше проблем који настане у вршњачким односима, као и да препознају кад су „прешла границу“ и кад су крива. Деца морају бити у стању да препознају кад су погрешила, односно непримерено се понашала или повредила осећања другог детета. Самопоуздање је први корак у учењу решавања сукоба. Деца која немају довољно самопоуздања избегавају сукоб или реагују на сукоб агресијом и манипулацијом. Решавање проблема је битна вештина јер дете треба да преузме одговорност за решавање насталог проблема. Потребно је помоћи детету пронађе начине како да промени или побољша неповољну ситуацију или околности у којима се налази.

Umreži Se

РАДИОНИЦА

Припрема дјеце за упис у школу

Педагог: Маја Пердан Илић

Психолог: Јована Милошевић

ЈУ Дјечији вртић „Чика Јова Змај“, Бјељина

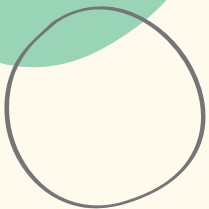
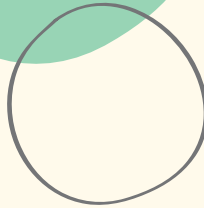
Циљ радионице: Развијање свијести о упису у школу и пружање подршке дјечи да лакше пређу из предшколског васпитања и образовања у школски свијет кроз пет аспеката дјечијег развоја:

1. Говор, комуникација и писменост
2. Физички развој и здравље
3. Друштвени и емоционални развој
4. Откривање и разумијевање свијета
5. Умјетност и стваралаштво.

Потребан материјал: хамер папир, геометријски облици, комплетан прибор за школу, шешир, едукативне картице.

Први корак: Разговор о упису у школу

Разговор двије дјевојчице (педагог и психолог) о упису у школу, о томе колико су година напуниле и да су биле на упису у школу, ко их је тамо дочекао, шта их је питао, и шта их све очекује у школи (упознавање многих другара, дружење, учење слова, бројева, нових пјесама, слушање нове музике, више цртања...). Из руксака (педагог и психолог) ваде школски прибор и кроз разговор са дјецом пролазе кроз опште исходе учења. Константна интеракција и комуникација са дјецом.

Други корак: Моја школа

Педагог и психолог дају упутства за игру. Дјеца ваде из кутије геометријске облике, а на табли је хамер папир. Дјеца имају задатак да од геометријских облика направе своју школу, поштујући правила и упутства за просторне релације.

Трећи корак: Артикулација гласова

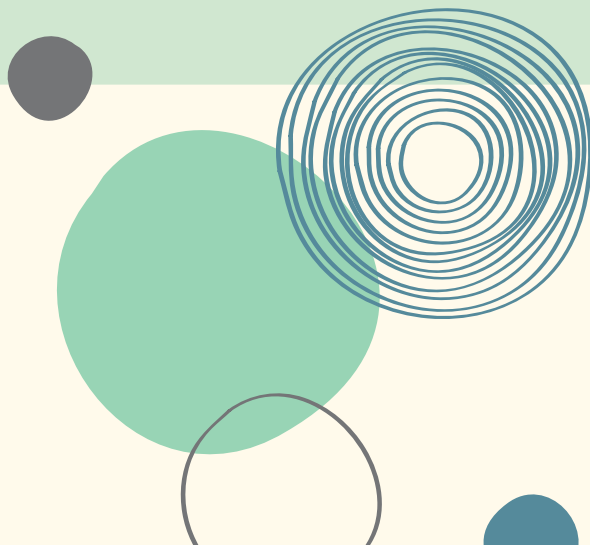
Дјеца извлаче по једну картицу са појмовима школе, препознају појам, и јасно изговарају ријечи.

Четврти корак: „Ау што је школа згодна“

Дјеца треба да пронађу пара појму (из картица) и да заједно одиграју игру уз пјесму „Ау што је школа згодна“. Пуштамо пјесму о школи и заједно плешемо са дјецом.

Пети корак: Заједничка евалуација

Педагог и психолог дијеле дјеци посланице и заједно са дјецом врше евалуацију радионице.

Исходи

I Говор, комуникација и писменост

1. Говорно изражавање

Општи исходи учења:

- дијете разумије, реагује и служи се говором;
- дијете богати рјечник и реченицу у различитим активностима;
- дијете истражује говор и показује иницијативу у усменом изражавању;

Конкретни исходи учења:

- уочава гласове, ријечи и гласовну структуру;
- артикулише и дискриминише гласове, правилно, јасно и разумљиво изговара сваки глас у ријечи и реченици;
- уочава да су ријечи састављене од гласова, а говор од ријечи;
- користи се интуитивно граматички правилним говором;
- користи се граматичким правилима за множину, род, број и глаголско вријеме;
- изговара све врсте реченица;
- користи сложеније реченице које су повезане са својим пријашњим искуствима или искуствима других;
- преноси и конструише поруке са сврхом и самопоуздањем;
- користи говор да изрази, преприча и објасни осјећања, мисли, жеље, искуства, идеје, потребе, да ријешу сукобе и гради позитивне односе са другима;
- казује својим ријечима догађаје логичким слиједом;
- одговара на питања дужим и пуним реченицама;
- прати и наставља разговор уз уважавање саговорника;
- користи говор за изражавање и објашњавање својих мисли;
- игра се гласовима, римама, ријечима, граматичким правилима;

Umreži Se